

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

HEMŞİRELİK

**SAĞLIK EĞİTİMİNDE İŞBİRLİĞİ VE
UYGULAMA**

Ankara, 2013

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- PARA İLE SATILMAZ.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1.....	3
1. SAĞLIK EĞİTİMİNDE İŞ BİRLİĞİ.....	3
1.1. Sağlık Eğitiminde İş Birliğinin Önemi.....	3
1.2. Sağlık Eğitiminde İş Birliği Yapılacak Kişiler.....	4
1.3. Sağlık Eğitiminde İş Birliği Yapılacak Kurumlar	6
1.3.1. Sağlık Bakanlığı.....	6
1.3.2. Millî Eğitim Bakanlığı	6
1.3.3. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı	7
1.3.4. Millî Savunma Bakanlığı	8
1.3.5. Diyanet İşleri Başkanlığı.....	8
1.5. Sağlık Eğitiminde İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	8
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	11
ÖĞRENME FAALİYETİ-2.....	13
2. SAĞLIK EĞİTİMİNİN PLANLANMASI, UYGULANMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ	13
2.1. Planlama	13
2.2. Planın Aşamaları	14
2.2.1. İhtiyaçların ve Önceliklerin(tanısal) Belirlenmesi	14
2.2.2. Hedef ve Davranışların Belirlenmesi	16
2.2.3. İzlenecek Politikaların Belirlenmesi (Program Geliştirme)	16
2.3. Uygulama	17
2.4. Değerlendirme.....	18
2.4.1. Değerlendirme Araçlarının Taşınması Gereken Özellikler.....	19
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	21
DEĞERLENDİRME	22
CEVAP ANAHTARLARI	24
KAYNAKÇA	25

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Günümüzde bilim, teknoloji ve tıpta büyük gelişmeler olmuştur. Bu nedenle hastalıklardan korunma, tanı, tedavi ve bakım konularında yeni yöntemler bulunmuş ve ilerlemeler sağlanmıştır. Bununla birlikte sağlık eğitiminde toplumun duyarlı hâle gelmesi insan sağlığında ilerlemeye neden olmuştur.

Sağlık eğitimi konularında ülkemizde ve dünyada bazı kuruluşlarla iş birliği yapılmaktadır. Uluslararası düzeyde sağlığı geliştirmeye ilgili alınan kararlar ülkemizde de uygulanmaktadır. Sağlık eğitiminin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi aşamalarına uyularak eğitimin başarısı artırılmaktadır.

Bu eğitim materyali ile sağlık eğitiminde iş birliği yapılacak kişiler, kuruluşlar, kurumlar ve bunların görevlerinin neler olduğu, eğitimin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesiyle ilgili bilgiler edineceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Sağlık eğitiminde iş birliği yapılacak kurum ve kuruluşları ayırt edebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Sağlık eğitiminde başarı sağlayabilmek için kimlerle, hangi kurumlarla iş birliği yapılması gerektiğini araştırınız. Sonuçlarını sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. SAĞLIK EĞİTİMİNDE İŞ BİRLİĞİ

Sağlık hizmeti, bireyin temel hakları arasında yer alan, adalet ve eşitlik ilkesi içerisinde sunulması gereken toplum, sivil kuruluşlar ve sektörler arası iş birliğini zorunlu kılan bir hizmet niteliğini taşımaktadır. Bununla birlikte toplumların sürekliliğini sağlamada temel hedef, toplumun sağlıklı bireylerden oluşmasını sağlamaktır. Bu da ancak sağlık eğitimi ve hizmetlerinin nitelikli olmasıyla sağlanabilir.

Yaygın sağlık eğitimi, toplumun ve bireylerin sağlıklı yaşama isteği duyma; bireysel, ailevi, mesleki ve toplumsal sağlık sorunlarının farkında olma, temel sağlık bilgilerine sahip olma, danışma, toplum kaynaklarını uygun biçimde kullanma ve gerekenleri yapma yoluyla sağlıklarını geliştirmelerine yardımcı olmak biçiminde tanımlanabilir. Sağlık kavramına yönelik bilgi, tutum ve davranışlarımız toplum sağlığı düzeyini etkileyen temel değişkenlerin başında yer aldığı için yaygın sağlık eğitimi, sağlık alanındaki temel toplumsal hedefler açısından büyük önem taşımaktadır.

Sağlık eğitimcisinin farklı gruplar ve kişilerle başarılı bir iş birliği yapabilmesi için bazı özelliklere sahip olması gerekir. Bu özellikler şöyle sıralanabilir:

- Etkili iletişim becerilerini kullanması
- Kişileri güdüleyebilmesi ve iş birliği ruhu oluşturabilmesi
- Sağlık eğitimi için teknik becerilere sahip olması
- Topluma iyi örnek olması ve güven duygusu vermesi

1.1. Sağlık Eğitiminde İş Birliğinin Önemi

İnsana yönelik hizmet veren her sektörün kendine özgü görevleri ve hizmet verdiği hedef kitlesi vardır. Sağlık eğitimi; Sağlık Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, sivil toplum örgütleri gibi kurum ve kuruluşlarla eş güdüm içinde birlikte verirlirse başarılı olur.

Sağlık eğitiminde iş birliğinin sağladığı yararlar şöyle sıralanabilir:

- Hedef kitleye ulaşım ve verilecek hizmetin verilmesi hızlı olur.
- Hizmet için iş birliği yapılacak kurumun kaynaklarından faydalanılır.
- Zamandan tasarruf edilir ve hizmet ekonomik olur.
- Kurum ve kuruluşlarla etkileşim ve uyum artar.
- Halkla iletişim daha fazla olur.
- Yapılan hizmet kaliteli ve verimli olur.
- Özellikle toplum liderleri vasıtasıyla halkın eğitime katılımı sağlanır.
- Öğretmenler, öğrenciler tarafından model alınıp taklit edildiği için hizmet daha verimli olur. Öğretmenler bazen ailelerle ilişkileri sayesinde aileler üzerinde de etkili olabilir.

Yönetici, muhtar, imam vb. kişilerin yaptırım gücü sayesinde hizmet ve eğitime olanak sağlanır ve insanların ilgisi toplanır. Ayrıca bu kişilere çalışmaların yürütülmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesinde sorumluluk yüklenmiş olunur.

Gönüllüler, ait oldukları kitleyi etkileyip bu kişilere önderlik edebilirler. Özellikle anne-baba ve aile gibi küçük sosyal birimler davranış modellerini geliştirdiği için onlarla yapılan iş birliğinde aile ve çevredeki bireyler kalıcı bir şekilde etkilenirler.

1.2. Sağlık Eğitiminde İş Birliği Yapılacak Kişiler

Sağlık eğitimimi yapacak kişi bölgeyi çok iyi tanımalıdır. Eğitimi etkili bir şekilde mümkün olduğu kadar geniş bir kesime ulaştırma yeteneğine sahip olmalıdır. Bu kişiler; toplum liderleri, yöneticiler, eğitimciler, siyasi liderler, sanatçılar, mahalli yöneticiler vb. olabilir. Aşağıda sağlık eğitimi için iş birliği yapılacak bazı kişilerin topluma katkıları hakkında açıklama yapılmıştır.

➤ **Toplum Liderleri**

Bu kişiler toplum tarafından sevilen, sayılan ve etkinliği olan kişilerdir. Sağlık eğitimcisi, toplum liderleriyle iş birliği yaparak eğitimini yapmalıdır. Toplum liderleriyle iş birliği yapmanın faydaları;

- Halkı eğitime katılmaya ikna etmek,
- Eğitimlerin halka duyurulmasını sağlamak,
- Eğitime başlamada ve davranış değişikliğinde önderlik etmek,
- Eğitime dirençli kişileri inandırmaktır.

➤ **Anne ve Babalar**

Toplumun en küçük birimi ailedir. Aile sağlığı, aileyi oluşturan üyelerin birbirleriyle ve toplumla ilişkilerin bütünlüğü ve birlikte yaşadıkları toplumun içindeki yerini açıklayan bir kavramdır. Ailenin aldığı kararlar bireyin alacağı sağlık uygulamalarının şeklini etkiler. Çocuğun hastalıklara karşı bağışıklık kazandırılması, annenin herhangi bir aile planlaması yöntemi kullanıp kullanmadığı gibi sağlık hakkındaki kararları ve durumları ailenin sağlıklı ilgili değerlerini etkiler. Ailenin sağlıklı olması aile bireylerini, diğer aileleri, grupları ve bütün toplumu etkilediği için bu konuyla ilgili verilen sağlık hizmetleri ve eğitimler titizlikle ele alınmalıdır. Aile ile iş birliğinin önemi şöyle sıralanabilir:

- Aile bireylerin yetiştirildiği ve davranış modellerinin geliştirildiği en küçük sosyal birimdir.
- Anne ve baba, çocuğa model olan ilk kişilerdir.
- Anne ve babaların çocuk yetiştirmede sorumlulukları vardır.

➤ **Öğretmenler**

Öğretmenler, sağlık eğitiminin hedef kitlesinin geniş kesimini oluşturur. Öğretmenlerle iş birliğinin önemi şöyle sıralanabilir:

- Öğretmenler, öğrenciler tarafından model alınır.
- Öğretmenlerin öğrenciler üzerinde etki ve yaptırım güçleri vardır.
- Öğretmenlerin ailelerle olumlu ilişkileri sayesinde sağlık eğitiminde olumlu etkileri olabilir.

Örneğin, obezite ile mücadele konusunda anne, baba ve öğretmenlerle iş birliği sağlanarak eğitimlerin yaygınlaşması sağlanabilir.

➤ **Muhtarlar ve İmamlar**

Mahalle ve köylerde yaptırım güçleri fazla olan kişilerdir. Bu kişilerle iş birliği yapmak işin hızlanmasını ve kolayca yapılmasını sağlar. Bu kişilerle iş birliği yapmanın faydaları şunlardır:

- Eğitime katılması gereken hedef kitleyi ikna eder ve onlara önderlik yaparlar.
- Eğitim için gereken yeri temin ederler, kişileri toplarlar ve eğitime katılımı sağlarlar.

➤ **Yöneticiler**

Kamu sektörü ve özel sektör yöneticileriyle iş birliği yapmak önemlidir. Bu yöneticiler; valiler, kaymakamlar, belediye başkanları, idari amirler, okul müdürleri, özel firma yetkilileri, hastane yöneticileri vb. Bu kişilerle iş birliği yapmanın faydaları şöyle sıralanabilir:

- Yaptırım güçleri kullanılabilir.
- Eğitimlerin etkinliği artırılır.
- Eğitimlerin organizasyonu kolaylıkla sağlanır.

➤ **Gönüllüler**

Maddi destek veya herhangi bir çıkar olmadan karşılıksız ve isteyerek çalışmalara destek olan kişilerdir. Hizmetin kısa sürede yaygınlaşmasını sağlarlar.

➤ **Sanatçılar, Sporcular ve Basın Mensupları**

Sanatçılar, sporcular ve basın mensuplarının sağlık eğitimine katılımlarının sağlanması eğitimin etkisini arttıracaktır. Örneğin, toplum tarafından tanınan kişilerin sigaranın sağlığa zararları, obezitenin önlenmesi konularından bahsetmeleri ya da bunlarla ilgili etkinliklere katılmaları gençleri ve toplumda birçok kişiyi etkileyecektir.

1.3. Sağlık Eğitiminde İş Birliği Yapılacak Kurumlar

Topluma sağlık eğitiminin başarılı bir şekilde verilebilmesi için kurumlarla iş birliği yapılması gerekmektedir. Bu kurumlar, Sağlık Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Millî Savunma Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığıdır.

1.3.1. Sağlık Bakanlığı

Toplumdaki bireylerin sağlığını korumak ve sağlığını kaybedenlere de sağlığını tekrar kazandırmak amacıyla hizmet verir. Sağlık Bakanlığı hizmetlerini hastaneler, toplum sağlığı merkezleri, ağız ve diş sağlığı merkezleri, dispanserler, rehabilitasyon merkezleri gibi kurumları aracılığıyla verir. Bu kurumlarda doktor, diş hekimi, psikolog, diyetisyen, hemşire, sağlık teknisyeni, tıbbi sekreter vb. personeller sağlık eğitimi görevini üstlenirler.

Toplumdaki bireyler sadece sağlıkla ilgili sorunları olduğu zaman bu kurumlara başvurmaktadır fakat bu kuruluşlarda yalnızca sorun olduğu zaman hizmet verilmeyip sorundan önce de sağlık eğitimi verilir.

1.3.2. Millî Eğitim Bakanlığı

Topluma eğitim vermekle görevli kurumdur. Bu görevi, okullar ve halk eğitim merkezleri vasıtasıyla Sağlık Bakanlığı ile iş birliği yaparak yerini getirmektedir.

1.3.2.1. Okullar

Okullarda özel gün ve haftalarda (kanser, verem vb.) sağlık eğitiminin verilmesi sağlanmalıdır. Bununla birlikte sağlığı geliştiren okul projeleri (beslenme dostu okul, okul sütü projeleri vb.) geliştirilip yürütülmelidir.

Okullarda;

- Kişisel hijyen,
- Yeterli ve dengeli beslenme,
- Obeziteyi önlemeye yönelik eğitim,

- Fiziksel egzersiz,
- Büyüme ve gelişme,
- Zihinsel ve duygusal sağlık,
- Hastalıkların önlenmesi ve kontrolü,
- Zararlı alışkanlıklar (sigara, madde bağımlılığı vb.) konularında sağlık eğitimi verilmelidir.

1.3.2.2. Halk Eğitim Merkezleri

Yaygın eğitim kurumlarıdır. Örgün eğitim imkânlarından faydalanmamış kişilere eğitim imkânı sağlamaktadır. Millî Eğitim Müdürlüklerine bağlı olan bu merkezlerde birçok konuda sağlık eğitimi verilmektedir. Eğitim verilen konuların bazıları aşağıda belirtilmiştir:

- Sağlıklı annelik ve babalık
- Hasta ve yaşlı bakımı
- Hasta ve yaşlı refakatçiliği
- Kazalar ve ilk yardım
- Aile planlaması ve ana-çocuk sağlığı
- İletişim

1.3.3. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı

Bakanlığın aileye yönelik görevi, “sosyal ve kültürel dokudaki aşınmalara karşı aile yapısının ve değerlerinin korunarak gelecek nesillere sağlıklı biçimde aktarılmasını sağlamak” olarak tanımlanmıştır.

Bakanlığın evlilik öncesi eğitim programları kapsamında;

- Evlilikte iletişim ve yaşam becerileri,
- Aile içi iletişimin temel unsurları,
- Evlilik çatışmasına sebep olan faktörler ve çözüm yolları,
- Aile hukuku, nişanlılık, aile içi şiddet, mal rejimi,
- Evlilik ve sağlık, üreme sağlığı, aile planlaması, üreme bozukluğu ve yardımla üreme teknikleri konularında eğitimler vererek programın yaygınlaştırılıp geniş kitlelere ulaşılması amaçlanmaktadır.

Bakanlığın **çocuklara** yönelik görevi ise “çocukların her türlü ihmal ve istismardan korunarak sağlıklı gelişimini temin etmek” olarak tanımlanmıştır.

1.3.3.1. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bağlıdır. Korunmaya muhtaç kimsesiz veya sosyal ve ekonomik yoksunluk içinde bulunan çocuk, genç, yaşlı, engelli kişi ve ailelere hizmet vermektedir. Bu hizmet kapsamında çocuk yuvaları, yetiştirme yurtları, yaşlı bakım evleri, kadın sığınma evleri, sevgi evleri gibi kuruluşlar vardır.

Yetiştirme yurtlarında; ergenliğe hazırlık, iletişim, zararlı alışkanlıklardan korunma gibi konularda eğitimler verilmektedir.

Yaşlı bakım evlerinde ise beslenme, aktif yaşlanma, egzersiz, kronik hastalıklardan korunma gibi konularda eğitim verilmektedir.

Ailenin bütünlüğünü korumak, parçalanmış ailelerin korunmaya, yardıma ve bakıma muhtaç fertleriyle çocuklarına her türlü maddi, manevi ve sosyal destek sağlamak, bu amaçla gerekli planlamaları yapmak, eğitim faaliyetlerinde bulunmak da bakanlığın genel görevleri arasındadır.

1.3.4. Millî Savunma Bakanlığı

Askerlik görevini yapmakta olan genç, yetişkin erkekler sağlık eğitimi açısından kolay ulaşılabilecek hedef kitledir. Genç yetişkin askerlere, kişisel hijyen, yeterli ve dengeli beslenme, cinsel sağlık, aile planlaması, kazalar ve ilk yardım gibi konularda eğitim verilmektedir.

1.3.5. Diyanet İşleri Başkanlığı

Dinler sosyal hayata ait düzenlemeler getirir. Toplumlara etkileme gücü yüksektir. Bu nedenle sağlıkla ilgili stratejiler hazırlanırken Diyanet İşleri Başkanlığının görüşü alınarak katkısı sağlanmalıdır.

Din adamları ile iş birliği yapılarak ibadet yerlerinde aşağıda belirtilen konularda;

- Kişisel hijyenin sağlık üzerine etkileri,
- Çevre sağlığı,
- Aile planlaması,
- Bulaşıcı hastalıklardan korunma,
- Dinin sağlığa verdiği önem gibi konularda eğitimler verilebilir.

1.5. Sağlık Eğitiminde İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar

Sağlık eğitimini tüm ülkeye ulaştırmak için bazı kuruluşlarla iş birliği yapmak gerekir. Bu kuruluşlar aşağıda belirtilmiştir.

➤ Basın-Yayın Kuruluşları

Televizyon, radyo, gazete, sosyal medya gibi iletişim araçlarıdır. Toplumun sorunlarına çözüm bulmak ve ihtiyaçlarını karşılamak için gerekli bilgi, beceri ve davranışları kazandırmak amacıyla basın-yayın kuruluşları kullanılabilir. İletişim araçlarıyla toplumun her kesimine ulaşılmakta ve böylece bilgilendirmesi ve eğitilmesi sağlanmaktadır. Basın-yayın kuruluşlarının sağlık eğitimi vermede yararları şunlardır:

- Geniş kitlelere ulaşma imkânı sağlar.
- Toplum etkileme düzeyi yüksektir.
- Medyanın toplumun her kesimine ulaşabilme gücü fazladır.
- Bütün alanlardaki gelişmeler ve yeniliklerin takip edilmesini sağlar.

➤ **Üniversiteler**

Öğrenim hizmetleri dışında çeşitli araştırmalar yapan ve araştırma sonuçları doğrultusunda öneriler sunan kuruluşlardır. Örneğin; toplumun yapısı ve özellikleri, sağlık ihtiyaçları ve öncelikli sağlık sorunlarının tespit edilmesi gibi konularda araştırma yapabilir.

Üniversitelerin sağlık eğitimine katkıları aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- Halk eğitimine katkıda bulunmak
- Eğitim materyali geliştirilmesine katkıda bulunmak
- Öğretim üyeleri aracılığıyla diğer sağlık personellerin bilgi ve becerilerinin gelişmesini sağlamak

➤ **Belediyeler**

Halkın sağlığının korunması ve sağlığın geliştirilmesi konularında sorumluluğu olan kuruluşlardır. Belediyelerin alt yapı hizmetlerinin yapılması, iyileştirilmesi, denetleme ve kontrol hizmetleri gibi görevleri vardır.

Belediyelerle sağlık eğitimi konularında iş birliği yapmanın faydaları şunlardır:

- Eğitim için ortam, araç ve gereç desteği sağlayabilirler.
- Eğitim organizasyonlarına yardımcı olabilirler.
- Ulaşım ve taşıma hizmetlerine yardımcı olabilirler.
- Eğitim hizmetlerinin duyurulmasına yardımcı olabilirler (Billboardlar, anonslar vb.).

➤ **Sivil Toplum Örgütleri**

Dernekler, vakıflar, sendikalar sivil toplum örgütlerindedir. Sivil toplum örgütleri belli bir amaç için bir araya gelmiş topluluklardır. Hukuk kurallarına uygun olarak kurulurlar. Bu örgütlerin bir kısmı tamamen sağlıkla ilgilidir. Örneğin; Yeşilay Derneği, Türk Kalp Vakfı, Lösemili Çocuklar Vakfı gibi. Bu örgütlerin sağlık konularında toplumu bilgilendirmek, eğitmek ve gerektiğinde tedavi etmek gibi görevleri vardır.

Uluslararası kuruluşlar; Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNİCEF), Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) gibi.

- **Dünya Sağlık Örgütü (WHO):** II. Dünya Savaşı'ndan sonra 1948'de Birleşmiş Milletler tarafından kurulmuştur. Görevlerinden bazıları aşağıda belirtilmiştir:
 - Ülkelerin sağlık kuruluşlarını güçlendirmek
 - Bulaşıcı hastalıklarla savaşmak, aşı, serum ve ilaçlar sağlamak
 - Ana-çocuk sağlığı ve aile planlaması konularında çalışmalar yapmak
 - Ruh sağlığına korumak
 - Halk sağlığı eğitim programları oluşturmak ve geliştirmek

- **Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNİCEF):** Çocukların sağlık, beslenme, eğitim ve genel esenlik düzeyini yükseltmeye yönelik ulusal çabalara destek olmak amacıyla 1945'te kurulmuştur. Merkezi New York'tadır. Görevlerinden bazıları aşağıda belirtilmiştir:
 - Kırsal bölgelere götürülecek ana-çocuk sağlığı programlarını hazırlamak
 - Köylere sağlık personeli eğitmek, köylüyü sağlık tesislerini korumaya yöneltmek
 - Doğum öncesi ve sonrası beslenme ve aşılama konularında eğitimler yapmak

Bununla ilgili çalışmalar şunlardır:

- ✓ **Erken çocukluk gelişimi:** Her çocuğun beslenme, temiz su, temiz çevre ve korunma ihtiyaçlarının karşılanması
 - ✓ **Kız çocuklarının eğitimi:** Dünyadaki her çocuğun özellikle de kız çocuklarının eğitimi alması
 - ✓ **Bağışıklama:** Bütün çocukların önlenebilir ölüm ve sakatlıklardan korunması
 - ✓ **HIV/AIDS:** HIV virüsü ile AIDS hastalığının yayılmasının önlenmesi ve hastalıktan etkilenmiş çocuklarla gençlerin gerekli bakım görmelerinin sağlanması
 - ✓ **Çocukların korunması:** Çocukların şiddet, sömürü, taciz ve ayrımcılıktan uzak güvenli bir yaşam sürebilmeleri için her çocuğun korunmasının sağlanması
-
- **Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO):** 1945 yılında kurulmuştur, merkezi Cenevre'dedir. İnsanların açlığına çare bulmak, beslenme düzeyini yükseltmek, yeterli gıda üretilmesine katkıda bulunmak, gereksinimi olan ülkelere yardımda bulunmak amacı ile kurulmuştur. Türk Millî Gıda Tarım Örgütü 1949'da kurulmuştur. FAO'nun görevlerinden bazıları aşağıda belirtilmiştir.
 - Gıda ve tarım ürünlerini etkileyen çevre kirliliği ile ilgili diğer uluslararası kuruluşlarla iş birliği yapmak
 - Daha iyi tohum geliştirme, ürün toplama ve depolama konularında rehberlik etmek
 - Gelişmekte olan ülkelerdeki tarımla ilgili projeleri desteklemek
 - Tarım ve hayvancılık sektörüne zarar veren unsurlarla savaşmak
 - Dünyadaki balık üretimini arttırmak için projeler hazırlamak

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Sağlık eğitimcisinin farklı gruplar ve kişilerle başarılı bir iş birliği yapabilmesi için hangi özelliklere sahip olması gerekir?
A) Etkili iletişim becerilerini kullanması,
B) Kişileri güdüleyebilmesi ve iş birliği ruhu oluşturabilmesi,
C) Sağlık eğitimi için teknik becerilere sahip olması,
D) Toplumla iyi örnek olması ve güven duygusu vermesi gerekir.
E) Hepsi
2. Halka başarılı sağlık eğitimi verebilmek için aşağıdakilerden hangisi iş birliği yapılacak kişilerdendir?
A) Çocuklar
B) Yaşlılar
C) Toplum liderleri
D) Erkekler
E) Bayanlar
3. Aşağıdakilerden hangisi sağlık eğitiminde iş birliğinin sağladığı yararlarından değildir?
A) Yöneticilerle etkileşim ve uyum artar, halkla iletişim azalır.
B) Yapılan hizmet kaliteli ve verimli olur.
C) Kurum ve kuruluşlarla etkileşim ve uyum artar.
D) Hedef kitleye ulaşım ve verilecek hizmetin verilmesi hızlı olur.
E) Zamandan tasarruf edilir ve hizmet ekonomik olur.
4. Aşağıdakilerden hangisi halk eğitim merkezlerinde yapılması gereken sağlık eğitimi konularından değildir?
A) Hasta ve yaşlı bakımı
B) Bilgisayar eğitimi
C) Hasta ve yaşlı refakatçiliği
D) Kazalar ve ilk yardım
E) Sağlıklı annelik ve babalık

5. Aşağıdakilerden hangileri sağlık eğitiminde iş birliği yapılacak kuruluşlardandır?

- I. Üniversiteler
- II. Basın-yayın kuruluşları
- III. Uluslararası kuruluşlar
- IV. Sivil toplum örgütleri

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) I, II ve IV
- D) II, III ve IV
- E) I, II, III ve IV

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Sağlık eğitiminin planlaması, uygulanması ve değerlendirilmesini kavrayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Sağlık eğitimi planlamasının nasıl yapıldığını araştırınız. Sonuçlarınızı sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. SAĞLIK EĞİTİMİNİN PLANLANMASI, UYGULANMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Sağlıklı toplumlar, sağlıklı kişilerden oluşur. Sağlıklı kişiler, kendine güvenen ve üretken kişilerdir, topluma katkı sağlarlar. Kişilerin dolayısıyla toplumun sağlığının korunması, toplumda görülen sağlık sorunlarının (hijyen, sağlıklı beslenme, obezite vb.) giderilmesi için halkın eğitim yapılarak bilinçlendirilmesi gerekmektedir.

Sağlık eğitimi, hangi yaş grubuna yönelik olursa olsun okuldaki öğretimden farklıdır. Amaç; bilginin artırılması ya da öğretilmesi değil, davranış değişikliği oluşturmaktır. Bu nedenle öğretimden çok sağlık eğitiminin ilkelerine uygun davranılması gerekir.

Yetişkin birey kendine ve geçmiş deneyimlerine saygı duyulmasını ister, kendisine dostça ve arkadaşça yaklaşılmasını bekler. Bu tür bir yaklaşımda ancak rahatça soru sorar ve iletişime girer.

Eğitim sürecinde kullanılan dil, bireyin anlayabileceği gibi olmalıdır. Çok basit ya da karmaşık olmamalıdır. Cümleler kısa ve açık olmalı; konuşmalar şema, resim ve benzeri malzemelerle desteklenmelidir. Gerekliğinde uygulama yaptırma, konuyu tekrarlama ve tekrarlatma sıkça yapılmalıdır. Sorusu olup olmadığı bireye sıklıkla sorulmalıdır. Bütün bu iletişim sürecinde bireyle göz temas sağlanmaya özen gösterilmelidir.

2.1. Planlama

Planlama aşamasında öncelikle mevcut durumun tespit edilmesi, sunulacak hizmet, sağlık eğitiminin amaç ve hedeflerinin belirlenmesi, bu amaç ve hedeflere ulaşmada kaynakların en verimli şekilde kullanılmasını sağlayacak iş akış planlarının (yıllık, aylık, haftalık, günlük olarak) yapılması gerekmektedir.

Planlama, var olan durumu analiz etme ve geleceği tasarlamadır. Eğitim planlaması üç aşamadan oluşur:

- Eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi
- Ulaşılmak istenen amaçların belirlenmesi
- Amaçlara ulaşmak için gerekli yöntemlerin belirlenmesi

Eğitim konuları aşağıda belirtilen planlanlama ilkelerine uygun olarak düzenlenir:

- **Uyumluluk ilkesi:** Hukuk kurallarına, toplumsal değerlere ve kültüre uygun olmalıdır.
- **Amaca yönelik olma ilkesi:** Eğitim amaçlarına ulaşmayı sağlayacak içerik ve kapsamda olmalıdır.
- **Bütünlük ilkesi:** Programda yer alan etkinliklerin tümü planda da yer almalıdır.
- **Uygulanabilirlik ilkesi:** Kolay uygulanabilir olmalıdır.
- **Geliştirilebilirlik ilkesi:** Alternatif değişim ve gelişmelere açık olmalıdır.
- **Ölçülebilirlik ilkesi:** Planlanan eğitim konularındaki sapmalar ölçülebilir olmalıdır.
- **Süreklilik ilkesi:** Eğitim kesintiye uğramamalıdır.
- **Yalnlık ilkesi:** Eğitim konuları kolay anlaşılabilir olmalıdır.
- **Ekonomiklik ilkesi:** Kaynaklar ekonomik kullanılmalıdır.
- **Bilimsellik ilkesi:** Eğitim konuları güncel ve bilimsel olmalıdır.

2.2. Planın Aşamaları

Sağlığın geliştirilmesi programlarının planlanmasında izlenmesi gereken basamaklar aşağıda yer almaktadır:

- İhtiyaçların ve önceliklerin belirlenmesi
- Hedef ve davranışların belirlenmesi
- İzlenecek politikaların belirlenmesi (program geliştirme)

2.2.1. İhtiyaçların ve Önceliklerin(tanısal) Belirlenmesi

Bunun için kişi veya toplumun yaşam kalitesi, sosyal ve çevresel sorunları ile ilgili eksiklikleri belirlenir. Halkın ihtiyaçları aşağıda belirtilen yöntemlerle tespit edilebilir.

- **Kayıt ve raporların incelenmesi:** Ülkemizde sağlıkla ilgili (ana ölüm hızı, bebek ölüm hızı, hastalıkların insidansı vb.) kayıtların sağlık kuruluşlarından alınarak incelenmesidir. İnceleme sonucu sağlık personelleri grup olarak sağlıkla ilgili sorunları belirler. Bu sorunları gidermek için etkinlik kararları alınabilir.

- **Görüşme-mülakat yapılması:** Belirli amaç için yüz yüze yapılan görüşme ve konuşmadır. Bu teknik uygulanırken sorulacak sorular; özgün, serbest, açık uçlu ve yarı açık uçlu sorular şeklinde olmalıdır.
 - **Özgün-serbest sorularla yapılan görüşme:** Görüşme yapılan kişiye amaç açıklanarak sohbet havası içerisinde sorular sorulur. Sorular ve cevaplar kaydedilir.
 - **Açık uçlu sorularla yapılan görüşme:** Sorular önceden hazırlanır ve görüşme formuna yazılır. Görüşmenin amacı kaydedildikten sonra sorular sırasıyla sorulur ve cevaplar kaydedilir.
- **Anket uygulaması:** Anket en basit tanımıyla soru-cevap tekniğiyle uygulanan sistematik bir veri toplama yöntemidir. Önceden belirlenmiş insanlara birtakım sorular sorularak uygulanır. Anketler, kısa bir sürede çok geniş kitlelerden bilgi toplama olanağı sağladığı için sık tercih edilir. Etkili bir veri toplama aracıdır.

Anketler görüşleri alınmak istenen kişilere verilir veya posta ya da internet aracılığıyla gönderilir. Kişilerin sorulara yazılı olarak cevap vermesi veya işaretlemesi istenir. Anketlerde iki tip soru kullanılır.

- **Kapalı uçlu sorular:** Sorular anlaşılır ve kolaydır. Kapalı uçlu sorularda cevap seçenekleri de önceden geliştirilip sorularla birlikte verilmektedir. Örneğin, “Eğitim durumunuz nedir?” sorusu için “A) İlkokul B) Ortaokul C) Lise D) Üniversite” seçenekleri gibi. Böylece ankete katılan kişi kendisine uygun olan cevabı seçerek işaretler.
 - **Açık uçlu sorular:** Açık uçlu sorular için serbest cevaplar verilir. Kaynak kişi, genel sınırlar içinde soruyu istediği kapsam ve derinlikte ve kendi anlatımı ile cevaplama serbestliğine sahiptir. “Üniversite sınavları hakkında ne düşünüyorsunuz?” gibi.
- **Gözlem yapılması:** Toplumdaki sorunlar gözlem yapılarak tespit edilebilir.
 - **Test uygulaması:** Toplumda görülen sağlık sorunlarıyla ilgili sorular hazırlanır, uygulanır ve değerlendirme yapılır.

Halkın sorunları tespit edilirken yukarıda bahsedilen yöntemler kullanılır. Bununla birlikte sağlık sorunlarının büyüklüğü, aciliyeti, sorunun şiddeti ve bu sorunların gelecekteki toplumun sağlığını etkileme şekli de tespit edilerek yapılacak eğitim konularında öngörülebilir bulunulmasını sağlayabilecektir. Böylece toplumdaki sağlık sorunları değişik yöntemler kullanılarak tespit edilmiş olur.

2.2.2. Hedef ve Davranışların Belirlenmesi

Bireyde istendik davranış değişikliği oluşturmak eğitim yoluyla sağlanabilir. Eğitimin hedefleri aşağıda belirtildiği gibi incelenebilir:

- **Uzak hedefler:** Eğitimle ilgili toplumların ve hükümetlerin politik felsefesiyle ilgilidir.
- **Genel hedefler:** Eğitimin ve okulun hedefleridir.
- **Özel hedefler:** Bir dersin veya konunun hedefleridir.

Hedeflerin taşınması gereken özellikler şöyle sıralanabilir:

- ✓ Davranış geliştirilebilecek özellikte olmalıdır.
- ✓ Kendi alanıyla ilgili olmalıdır.
- ✓ Genellik ve sınırlılık ilkesine uygun olmalıdır.
- ✓ Tek özelliği belirtmelidir.
- ✓ Konuyla bağlantılı olmalıdır.
- ✓ Birbiriyle tutarlı olmalıdır.
- ✓ Ulaşabilecek özellikte olmalıdır.
- ✓ Açık, kesin ifadeler içermelidir.
- ✓ Gözlenebilir ve ölçülebilir özellikte olmalıdır.

Doğru ve yanlış hedef cümleleri ilgili örnekler aşağıda verilmiştir:

Yanlış Hedef Cümleleri	<ul style="list-style-type: none">• Diyabet hastalarına kan şekeri ölçüm cihazını tanıtmak veya öğretmek• Parmağından kan alıp cihazı kullanarak kan şekeri ölçümünü yapmak
Doğru Hedef Cümleleri	<ul style="list-style-type: none">• Diyabet hastalarına kan şekeri ölçüm cihazını tanıtmak• Parmağından uygun teknikle kan almasını sağlamak• Cihazla kan şekeri ölçümünü uygulayabilmek

2.2.3. İzlenecek Politikaların Belirlenmesi (Program Geliştirme)

Sağlık eğitiminde hedefleri gerçekleştirmek ve başarı sağlamak için uygun programların geliştirilmesi gerekmektedir. Program; öğrenenlere kazandırılacak hedefleri, davranışları ve hedeflere ulaşmak için başvurulacak yolları, kullanılan araç gereçler ile her aşamanın sonunda hedefe ulaşıp ulaşılmadığını gösteren değerlendirme öğelerinden oluşmaktadır.

Eğitim programı hazırlanırken aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:

- Program, öğrenenin yaşadığı ortama uygun olmalıdır.
- Program, istenmeyen sonuçlar yaratmayacak şekilde düzenlenmelidir.
- Program; uygulama yerine, zamana ve ortama göre değiştirilebilecek esneklikte hazırlanmalıdır.
- Program taslak hâlindeyken uzmanların görüşleri alınmalıdır.
- Programın son şekli verildikten sonra küçük bir grup üzerinde uygulanarak ortaya çıkabilecek aksaklıklar giderilmelidir.

Sağlık eğitimi programı aşağıda belirtilen aşamalara uygun olarak yapılmalıdır:

- Hedef ve davranışlar belirlenir.
- Eğitim konusunun kapsamı belirlenir.
- Eğitimin kimlere uygulanacağı belirlenir.
- Uygulama ortamı belirlenir.
- Uygulamanın yer, zaman ve süresi belirlenir.
- Öğretim yöntem ve teknikleri seçilir.
- Öğretim araç ve gereçleri seçilir.
- Etkinlikler belirlenir.
- Değerlendirme zamanı ve şekli belirlenir.

Bazı bireyler eğitime direnebilir. Bu bireyler çetin ceviz olarak adlandırılır. Eğitimi almak istemeyenlere ve karşı koyanlara zorlama yapılmaz. Eğitim sırasında bu bireylere karşı reddedici ya da dışlayıcı davranılmaz. Ancak eğitim sürecini bozmalarına izin verilmez. Burada eğitimcinin rolü önem kazanır.

2.3. Uygulama

Eğitimin planlama aşamasından sonra tasarlanan tüm eylemlerin uygulamaya geçilme aşamasıdır. Bu aşamalar; giriş, geliştirme (etkinlikler) ve sonuçtur.

- **Giriş:** Dikkat çekme, güdüleme ve hedeften haberdar edilerek eğitime başlanır.
 - **Dikkat çekme:** Eğitime katılanların (öğrenen) dikkatini çekebilmek için eğitim konusuyla ilgili hikâye, fıkra, şiir, karikatür vb. etkinlikler yapılarak başlanır.
 - **Güdüleme:** Bireylerin eğitimle kazanacakları bilgi ve davranış değişikliğinin hayatında nasıl işe yaracağı anlatılarak güdüleme yapılabilir.
 - **Hedeften haberdar etme:** Eğitimle kazandırılması istenen hedef ve davranışlar öğrenen kişilere açıklanmalıdır. Bu yaklaşım eğitime ilgiyi artırır.

- **Geliştirme:** Eğitime katılanlara kazandırılacak bilgi, beceri ve davranışların uygulamasının yapılacağı her türlü etkinliği kapsar. Toplam eğitim süresinin %75-80'ini oluşturmaktadır. Bu bölümde aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:
 - Eğitim için seçilen yöntem ve teknikler doğru kullanılmalıdır.
 - Konular basitten zora, somuttan soyuta şeklinde sunulmalıdır.
 - İpucu, dönüt ve düzeltmeler kullanılmalıdır.
 - Pekiştireçler verilmelidir.
 - Öğrenenin derse (eğitime) katılımı sağlanmalıdır.
 - Uygulama, yeterli zaman ayrılarak yaptırılmalıdır.
 - Her bölümle ilgili örneklendirme yapılmalıdır.
 - Araç gereçler doğru kullanılmalıdır.
 - Bir hedeften sonraki hedefe geçişte ara özet ve ara geçişler yapılmalıdır.
- **Sonuç:** Tüm konunun çok kısa bir özeti yapılır. Eğitici, özdeyişler ve oyunlarla eğitimi bitirebilir. Kapanış etkili ve doyurucu olmalıdır. Kapanışta eğitim başındaki beklentiler okunur ve ulaşılanlar tartışılır. Eğitim hakkında sözlü geri bildirim alınır. İyi dilek ve temennilerle eğitim bitirilir.

Uygulamada dikkat edilecek noktalar şunlardır:

- Eğitime katılanlar, kazandırılacak davranıştan haberdar olmalıdır. Konunun amacı açıklanmalıdır.
- Çok yönlü iletişim sağlanmalı ve iletişim kanalları açık tutulmalıdır.
- Eğitim ortamında demokratik bir hava yaratılmalıdır.
- Eğitime katılanların hazır bulunuşluk düzeyi dikkate alınmalıdır.
- Eğitim rehberlik edici, yol gösterici olmalıdır. Öğrenenlerin daima aktif olması sağlanmalıdır.
- Konu aşamalı ve birbirinin ön koşulu olacak şekilde sıralanmış olmalıdır.
- Kavramlar, semboller, sınıflamalar, ilkeler, şekil ve grafiklerle; şemalar, afişler, resimler ve haritalarla gösterilmeye çalışılmalı ve bunlar dikkat çekici, algılanabilir özellikte olmalıdır.
- Eğitim sonunda öğrenilen hedeflerle ilgili sorular sorulmalıdır.

2.4. Değerlendirme

Değerlendirme; program personeline, paydaşlara ve katılımcılara, programa dair kim, ne, ne zaman, nerede, neden ve nasıl soruları ile ilgili yapısal ve sistemli olarak düşünceleri için yardımcı olmaktadır. Kısaca program değerlendirmesi, neyin yapıldığı sorusunu ve programın kendisinin etkin olup olmadığını sebepleriyle birlikte ele almaktadır. Program değerlendirmesinin türleri; biçimlendirici değerlendirme, süreç değerlendirmesi, sonuç değerlendirmesidir. Ne tür bir program değerlendirmesine ihtiyaç olduğunu bilmek önemlidir ancak öncelikle hangi soruların yanıtlanacağı ve toplanan bilgilerle hangi kararların alınacağını bilmek daha da önemlidir.

➤ Süreç Değerlendirmesi

- Eğitilenin hangi tür davranışı, hangi zamanda, hangi nitelik ve nicelikte yapacağını belirlemesidir.
- Ölçme araçlarının tespit edilmesidir.
- Gerçekleşmiş değişimi tespit etmektir (gözlem yapma, sözlü sınav vb.).
- Ölçme sonuçlarıyla belirlenmiş ölçütün karşılaştırılarak sapmanın belirlenmesidir.
- Sapmayla ilgili eğitime bilgi verilmelidir.
- Sapmayı düzeltmek için eksik bilgiler tamamlanmalı, yanlış bilgilerin yerine doğru olanlar getirilmelidir.
- Değerlendirme rapor hâline getirilerek sunulmalıdır.

➤ Değerlendirme Türleri

- **Tanıma yerleştirmeye dönük değerlendirme:** Eğitime başlamadan önce yapılan değerlendirmedir. Bu değerlendirme sonucundan yararlanılarak bireylerin düzeyi belirlenerek kullanılacak yöntem, teknikler ve araç gerece karar verilir.
- **Biçimlendirme-yetiştirmeye dönük değerlendirme:** Eğitim sırasında her bir konudaki eksiklikleri, aksaklıkları ve güçlükleri belirleyerek bunların giderilmesi için uygun önlemler ve öneriler getiren değerlendirmedir.
- **Durum değerlendirmesi:** Program uygulandıktan sonra programın yetiştirme seviyesi, yetiştirme gücü hakkında bilgi veren değerlendirmedir. Bununla birlikte eğitime katılanların eğitim sonundaki davranışları ve başarı düzeylerini saptamaya yardım eder.
- **İzlemeye dönük değerlendirme:** Eğitimin etkililik ve verimlilik derecesini ortaya çıkarır.

2.4.1. Değerlendirme Araçlarının Taşınması Gereken Özellikler

Değerlendirmede kullanılan araçların aşağıda belirtilen özellikleri taşınması gerekmektedir:

- **Geçerlilik:** Bilgi, beceri, tutum ve davranışları doğru olarak ölçebilmelidir.
- **Güvenirlilik:** Bilgi, beceri ve tutum gibi davranışları her zaman aynı şekilde ölçmelidir.
- **Objektiflik:** Yansız ölçebilmelidir.
- **Ayırt edicilik:** Eğitim alan bireyleri başarı düzeyine göre ayırt edebilmeli ve sıralayabilmelidir.
- **Kapsamlılık:** Ölçme aracı, hedeflenen davranışların tamamını kapsamalıdır.
- **Kullanışlılık:** Uygulanmadaki süre, emek ve harcanan para bakımından ekonomik olmalıdır.

Sağlığı geliştirme müdahalelerinin değerlendirilmesi sırasında bazı ilkelerin önemszenmesi ve göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bu ilkeler şöyle sıralanabilir:

- **Güçlendirici olma:** Sağlığı geliştirme girişimleri, kişileri ve toplumların sağlıklarını etkileyen kişisel, sosyoekonomik ve çevresel faktörler üzerinde daha güçlü olmalarını sağlayacak planlanmış ve uygulanmış programlar, politikalar ve diğer organize eylemlerdir.
- **Katılımcılık:** Sağlığı geliştirme eylemleri planlama, uygulama ve değerlendirmenin bütün aşamalarında ilgili herkesin katılımını gerektirmektedir.
- **Bütüncül olma:** Fiziksel, mental, sosyal ve ruhsal sağlığı geliştirmelidir.
- **Sektörlerarası olma:** İlgili bütün sektörlerden kuruluşların iş birliğini gerektirmektedir.
- **Hakkaniyet:** Sosyal adalet ve eşitlik yaklaşımı içermelidir.
- **Ulaşılabilirlik:** Sağlığı geliştirme girişimleri, kişilerin ve toplumların ulaşabileceği değişiklikler getirmelidir.
- **Çok stratejili olma:** Sağlığı geliştirme girişimleri, politika geliştirme, örgütsel değişim, toplumun gelişmesi, yasama, savunuculuk, eğitim ve iletişim gibi birçok konuyu birlikte veya ayrı ayrı içerecek şekilde farklı yaklaşımı kullanmalıdır.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

- Aşağıdakilerden hangisi veya hangileri yapılrsa eğitime motivasyonla başlanmış olur?
I. Dikkat çekme
II. Gütüleme
III. Pekiştireçler verme
IV. Hedeften haberdar etme
A) Yalnız I B) I, II C) II, III, IV D) I, II, IV E) I, II, III, IV
- Aşağıdakilerden hangisi sağlık eğitim programının aşamalarından değildir?
I.Hedef ve davranışlar belirlenir.
II.Uzmanların görüşü alınır.
III.Eğitimin kimlere uygulanacağı belirlenir.
IV.Uygulama ortamı belirlenir.
A) Yalnız I B) Yalnız II C) III, IV D) II, III, IV E) I, II, III, IV
- Aşağıdakilerden hangisi sağlık eğitimindeki hedeflerin taşınması gereken özelliklerden değildir?
A) Hedefler, kendi alanıyla ilgili olmalıdır.
B) Genellik ve sınırlılık ilkesine uygun olmalıdır.
C) Hedefler, tek özelliği belirtmemelidir.
D) Hedefler, konuyla bağlantılı olmalıdır.
E) Hedefler, birbiriyle tutarlı olmalıdır.
- Aşağıdakilerden hangisi değerlendirmede kullanılan araçların taşınması gereken özelliklerdendir?
A) Geçerlilik
B) Katılımcılık
C) Ulaşılabilirlik
D) Hakkaniyetlilik
E) Bütüncüllük
- Aşağıdakilerden hangisi değerlendirme türlerindendir?
A) Biçimlendirmeye uygun olmayan değerlendirme
B) Tanımaya uygun olmayan değerlendirme
C) Durum değerlendirmesi
D) İzlemeye uygun olmayan değerlendirme
E) Yetiştirmeye uygun olmayan değerlendirme

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise değerlendirmeye geçiniz.

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

- Aşağıdakilerden hangileri UNİCEF'in doğum öncesi, sonrası, beslenme ve aşılama konularıyla ilgili çalışmalarındandır?
I. Erken çocukluk gelişimi
II. Kız çocuklarının eğitimi
III. Bağışıklama
IV. Ergenlerin eğitimi
A) I, II B) II, III C) I, II, III D) II, III, IV E) I, II, III, IV
- Aşağıdakilerden hangisi uluslararası kuruluşların sağlıkla ilgili görevlerinden değildir?
A) Ülkelerin sağlık kuruluşlarını güçlendirmek
B) Bulaşıcı hastalıklarla savaşmak, aşı, serum ve ilaçlar sağlamak
C) Ana-çocuk sağlığı ve aile planlaması konularında çalışmalar yapmak
D) Ruh sağlığına önem vermek
E) Halk sağlığı eğitim programlarının geliştirilmesine olanak sağlamamak
- Aşağıdakilerden hangileri belediyelerin sağlık eğitimiyle ilgili görevlerindedir?
I. Ulaşım ve taşıma hizmetlerine yardımcı olmak
II. Eğitim hizmetlerinin duyurulmasına yardımcı olmak
III. Eğitim organizasyonlarına yardımcı olmak
IV. Bağışıklama yapmaya yardımcı olmak
A) I, II B) II, III C) II, III, IV D) I, II, III E) I, II, III, IV
- Sağlık eğitim planlaması kaç aşamadan oluşur?
A) 2 B) 3 C) 5 D) 4 E) 7
- Aşağıdakilerden hangileri eğitim planlama ilkelerindedir?
I. Uygulanabilirlik ilkesi
II. Ölçülebilirlik ilkesi
III. Süreklilik ilkesi
IV. Sınırlılık ilkesi
A) I, II B) II, III C) II, III, IV D) I, II, III E) I, II, III, IV

Aşağıdaki cümleleri dikkatlice okuyarak boş bırakılan yerlere doğru sözcüğü yazınız.

- Anketler görüşleri alınmak istenen kişilere verilir veya..... aracılığıyla gönderilir.

7. Kişilere sağlıklı yaşam için alınması gereken önlemleri benimsetmeye ve uygulamaya inandırmak, kendilerine sunulan sağlık hizmetlerini doğru olarak kullanmaya alıştırmak, sağlık durumlarını ve çevrelerini iyileştirmek amacıyla yapılr.
8. Yaşlı bakım evlerinde, beslenme,.....yaşlanma, egzersiz, kronik hastalıklardan korunma gibi konularda eğitim verilmektedir.
9. Bir dersin veya konunun hedefleri hedeflerdendir.
10. Eğitim sürecinde kullanılan bireyin anlayabileceği düzeyde olmalıdır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	E
2	C
3	A
4	B
5	E

ÖĞRENME FAALİYETİ- 2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	B
3	C
4	A
5	C

DEĞERLENDİRMENİN CEVAP ANAHTARI

1	C
2	E
3	D
4	B
5	D
6	posta, internet
7	sağlık eğitimi
8	aktif
9	özel
10	dil

KAYNAKÇA

- DEMİREL Özcan, Esed YAĞCI, **Öğretim İlke ve Yöntemleri**, Devlet Kitapları, 5. Baskı, 2011.
- GÜNER Ayşe, İlknur KÜÇÜKALP, **Sağlık Eğitimi**, Bediralp Matbaacılık, İstanbul, 2010.
- GÜROL Mehmet, **Öğretimde Planlama, Uygulama ve Değerlendirme**, Üniversite Kitabevi, 2004.
- **Halkın Sağlık Eğitim Rehberi**, Sağlık Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2003.
- ÖZDEN Mehmet, **Sağlık Eğitimi**, Ankara, 2003.
- SÖZEN Cemil, **Sağlık Eğitimi**, Palme Yayıncılık, Ankara, 2003.
- <http://cukurovatip.cu.edu.tr/halksagligi/dersnotlari/B%C3%B6l%C3%BCm-13-Sa%C4%9Fl%C4%B1k%20E%C4%9Fitimi-A%C4%9ERIDA%C4%9E.pdf> ((Erişim tarihi: 16.03.2013 Saat:15.00))
- http://www.asm.gov.tr/UploadGenelDosyalar/Dosyalar/143/E%C4%9E%C4%BÖT%C4%BÖM/07_10_2011_16_47_33.pdf (Erişim tarihi: 20.03.2013 Saat:22.00)
- http://www.asm.gov.tr/UploadGenelDosyalar/Dosyalar/143/E%C4%9E%C4%BÖT%C4%BÖM/07_10_2011_16_47_33.pdf (Erişim tarihi: 22.03.2013 Saat:21.00)
- <http://www.saglikplatformu.com/statik/saglikegitimi.pdf> ((Erişim tarihi: 27.03.2013 Saat:11.00))